

**BIJLAGE L**

Verslag GUTenberg (16/17 mei 1989)

## GUTenberg bijeenkomst

Thema: T<sub>E</sub>X en Grafische zaken

16-17 mei, 1989

**1 Algemeen**

Als NTG-voorzitter was ik uitgenodigd en hoefde ik geen deelnamekosten te betalen. Het was heel nuttig kennis te maken — in levende lijve — met Amerikaanse (Barbara Beeton) en Europese (Malcolm Clark) TUG bobo's.

**2 Reizen**

De reis was onderdeel van een groter geheel:

- NTG-bijeenkomst in Leidschendam (11 mei),
- GUTenberg bijeenkomst (16-17 mei),
- SGML seminar in Utrecht (19 mei).

's Morgens 11 mei vertrokken naar Leidschendam. Vandaar aan het eind van de middag doorgereisd naar Parijs. Donderdagavond 18 mei de nachttrein naar Rotterdam en doorgereisd naar Utrecht. Door deze aanpak was er slechts een treinkaartje nodig: Parijs ↔ Garnwerd. Tijdens de Pinksteren was de 'zonnekoning' tastbaar aanwezig in Versailles.

**3 GUTenberg bijeenkomst**

De eerste dag stond in het teken van cursussen. Er waren er twee: L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X resp. Metafont voor 'beginners'. Ik heb de metafont cursus gevolgd. Deze gaf een zeer goede indruk van hoe Metafont te hanteren. De docent, Victor Ostromoukhov, was bereid ook voor de NTG een dergelijke cursus te houden. (Dit jaar kwam ongelukkig uit. Over de condities hebben wij het nog niet gehad!).

's Avonds was er een diner voor de genodigden van de zusterverenigingen, DANTE en NTG, waarbij Malcolm Clark ook aanwezig was. Hier hebben wij tussen de happen door de Europese samenwerking en de relatie met TUG besproken. Het eten was lekker en het volgende werd ondertussen 'opgedisd':

- Eén Europees blad, analoog aan TUGboat, i.p.v. T<sub>E</sub>Xline, Cahiers GUTenberg, DANTE's... , NTG's... en ... , versus de nationale bladen.<sup>1</sup>
- Waar zijn de Italianen gebleven en hoe zit het met degenen die er (nog) niet zijn: Zweden, Grieken, ...? Wat doen wij hieraan?

<sup>1</sup>Zoals misschien bekend ligt dit bij de nationalistische Fransen erg gevoelig. Ook was verrassend vanuit Duitsland te horen dat men daar erg veel behoefte heeft aan documentatie in de eigen taal. Het is dus niet erg reëel om op een Europees blad te hopen; daarnaast zijn er nog andere voetangels en klemmen: Wie doet wat? Welke taal, of talen? For the time being is het eenvoudiger eigen blaadjes te hebben naast TUGboat als bindend (kwaliteits)element.

- Elk land heeft T<sub>E</sub>X boek(en) in de eigen taal. Waarom geen Engelstalige, zodat wij beter elkaars werk kunnen gebruiken? Inmiddels zijn verschenen: Nederlandse L<sup>A</sup>T<sub>E</sub>X boek, diverse Duitse boeken en vers van de pers: *Le petit livre de T<sub>E</sub>X*.<sup>2</sup>
- Vanuit NTG werd ondermeer voorgesteld met de fileservers, specialisatie na te streven. Dit zou de schijfbelasting en het onderhoudsaspect verminderen.<sup>3</sup>
- Waarom werken wij niet aan Europese (sjabloon) sty-files, voortbordurend op het werk van Hubert Parl, Johannes Braams, Victor Eijkhout, to name but a few?<sup>4</sup>
- Aan TUGboat is voorgesteld summaries in andere talen bij de artikelen te voegen. Men vermoedde dat men slechts Engelse artikelen aan kon bieden; dit bleek een onjuist vermoeden te zijn. Barbara B. vond het een zinnig idee en zou het meenemen. Overigens heerste er de indruk dat de Amerikanen zich weinig gelegen laten liggen aan wensen vanuit Europa.<sup>5</sup>
- De Fransen stelden aan het eind simpel voor: vertegenwoordigers van zusterverenigingen uit te nodigen op de locale T<sub>E</sub>X dagen en leden van zusterverenigingen te beschouwen als leden van de eigen vereniging wat betreft deelnamekosten. Zowel Lammarsch als ik stonden hier sympathiek tegenover, maar stelden dat wij dit met onze achterbannen zouden bespreken.<sup>6</sup>
- Verder is afgesproken dat wij informatie zouden uitwisselen en ernaar zouden streven op de navolgende nationale bijeenkomsten dergelijke samenwerkingsvergaderingen te houden. Utrecht 29/30 juni vond ik te vroeg, vandaar dat de eerstvolgende bijeenkomst in Duitsland is (4–6 oktober), waarbij DANTE de gastheer is. De meeste aanwezigen nemen ook deel aan ‘Ten Years of T<sub>E</sub>X’ in augustus waarbij ik helaas niet aanwezig kan zijn, of is er nog wat geld? In ieder geval treffen wij elkaar op de Europese bijeenkomst in Karlsruhe, 11–13 september. De verdere uitwisseling van informatie is nog niet concreet geregeld, afgezien van de elektronische adressen, waarvoor ik een verzendlijstje zal openen. (Bernard Gaulle heeft mij op de GUT@FRULM11 list gezet; of ik daar nu erg blij mee ben is de vraag).
- T.a.v. het anonieme vragenstellen kan ik mij voorstellen dat wij elkaars listservers openstellen. Daarnaast is het direct stellen van vragen over Metafont aan Victor O. (victor@elma.epfl.ch), de Metafont docent van de eerste dag, een aardige mogelijkheid. Ik heb mij laten vertellen (door Karman) dat de buitenlandse listservers open zijn.

De tweede dag was volledig gewijd aan ‘T<sub>E</sub>X en grafische zaken’. Een voortreffelijk overzichtsverhaal werd gegeven door Nelson Beebe — ja, ja, inderdaad, de man van de driver’s — ‘T<sub>E</sub>X and Graphics: The state of the problem’. Dit Engelse verhaal evenals de overige Franse verhalen zijn opgenomen in de proceedings: Cahiers GUTenberg, 2, Mai 1989.

### Stand van zaken bij de Fransen

- Zij hebben ongeveer 200 leden.
- Zij komen 2 à 3 maal per jaar bijeen.
- Een fileserver is nog niet operationeel.
- Zij hebben een listserver: GUT@FRULM11.
- Zij hebben een blad: Cahiers GUTenberg.

---

<sup>2</sup>Oké dit is nu onderkend en dus wordt het volgende NTG T<sub>E</sub>X cursusboek in het Engels, al dan niet onder Europese vlag, gemaakt.

<sup>3</sup>Ook wij moeten de server opkrijgen en erop zetten wat wij nuttig vinden; dit is een impliciete specialisatie, zonder monopolie met weinig overhead.

<sup>4</sup>De pragmatische werkwijze is: DOEN, DOORGAAN en publiceren dan wordt het wel overgenomen!

<sup>5</sup>Mijn eigen ervaring is niet zo. T<sub>E</sub>XHaX/MaG werken internationaal. Fileservers idem, alhoewel ik persoonlijk nog geen ervaring heb met TUGboat fileservers. (Wel met de numerieke server in Argonne National Laboratory.) TUGboat staat open voor nieuws ook aan het Europese front. Artikelen worden vrij makkelijk in TUGboat geaccepteerd. Er is een Europese TUG coördinator. Wat is er meer op hoofdlijnen te wensen?

<sup>6</sup>Een probleem kan zijn dat de verenigingen elkaar de ledenlijsten moeten opsturen vanwege controle. Bij ACM/NGI lidmaatschap moet men bij ACM het NGI nummer opgeven.

## 4 Conclusie

Het is nog niet goed mogelijk grafische zaken in  $\text{T}_{\text{E}}\text{X}$  op een overdraagbare manier op te nemen. In samenhang met Postscript en met de beperkte functionaliteit van de picture-omgeving kan men een eind komen. Vooral met de opkomst van e-mail wil men graag documenten integraal via e-mail uitwisselen; dit staat hoog op het verlanglijstje.

Groningen, 29 mei,

C.G. van der Laan